

Zeg niet zomaar patat tegen "de redder des vaderlands"

nieuws

Wist je dat een aardappel vroeger een curiosum was? Het was een zeldzame, mysterieuze plant waar veel bijgeloof rond hing. “De aardappel doet pas zijn intrede bij het volk halverwege de 18de eeuw wanneer zich een bevolkingsexplosie onttrok”, weet 'patatkundige' en professor rurale geschiedenis aan de KU Leuven Yves Segers in de podcastaflevering van De Universiteit van Vlaanderen. “En dat via slimme marketing avant la lettre.”

🕒 26 APRIL 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 26 APRIL 2023 22:06

Lees meer over:

aardappel

geschiedenis

Veel bijgeloof

De aardappel komt via Columbus uit Zuid-Amerika in de 16de eeuw in Europa terecht. De aardappelplant met zijn witte bloemetjes blijkt in eerste instantie een curiosum te zijn dat in botanische tuinen wordt bijgehouden als deel van een verzameling.

De knollen van de mysterieuze plant worden in de eeuwen daarop ook gebruikt als voedsel voor armen, gevangenen en dieren. “De aardappel van toen was een donkere knol vol blutsen, builen en vingerachtige uitgroeien”, zegt Segers. “In de 17de en 18de eeuw had men schrik om de knollen te eten die onder de grond groeiden. Daarbovenop leken de aardappelen op handen van melaatsen waardoor men geloofde dat je er lepra van kon krijgen.” Dit was eeuwenlang het imago van de aardappel in Europa: mysterieus voedsel voor armen en dieren.

Gemakkelijke teelt en bereiding

Maar halverwege 18de eeuw komt een shift in het imago. De eer aan wie dit toekomt kan verdeeld worden. Eerst en vooral was economisch gezien de tijd rijp om de aardappel zijn intrede te laten doen. Want door de bevolkingsexplosie duiken overal in Europa honger en schaarste op, waardoor de prijs van basisproducten zoals graan de lucht inschiet. Men zag dat het telen en bereiden van aardappelen veel gemakkelijker was dan granen. “Men had minder grond nodig om te bewerken en de oogst was vrij consistent”, aldus Segers.

Toch bleef er veel argwaan over de aardappel en was de bevolking zeker niet onmiddellijk overtuigd. Daar brachten Frederik De Grote en Antoine-Augustin Parmentier, twee grote figuren in de aardappelgeschiedenis, verandering in. “Die laatste was een apotheker in het leger van Frankrijk tot hij gevangen genomen werd door het leger van de Pruisen”, leg Segers uit. “Tijdens zijn gevangenschap moest hij de klassieke gevangenskost eten: aardappelen. De apotheker merkte op dat er veel voedingswaarde in de kost zat en dat zieken erdoor herstellen.”

“ De aardappel kreeg een prominente rol op de koninklijke banketten van Versailles

Yves Segers - professor rurale geschiedenis aan de KU Leuven

Eens de apotheker vrijgelaten werd, schreef hij pamfletten en boeken over de teelt en bereidingen van de aardappel. Parmentier was een ware marketeer avant la lettre. Hij deed aan buzzmarketing en schakelde influencers in om de aardappel te promoten. Zo klopte de man aan bij het koningshuis in Versailles om via de koning het volk warm te krijgen voor de knollen. De aardappel kreeg erna een prominente rol op de koninklijke banketten. Ook doet er een verhaal de ronde dat Parmentier ‘buzz’ creëerde door op akkers in Parijs aardappelen te planten en ze te laten bewaken door soldaten. Hierdoor dacht het volk dat er iets heel kostbaar en bijzonder was aangeplant. Wanneer de nacht viel, knepen de soldaten een oogje toe en lieten ze de bevolking met opzet de aardappelen stelen.

De reddende aardappel

Ook Frederik De Grote van Pruisen zag in tijden van hongersnood de redding in de aardappel. Net zoals zijn Franse concullega gaf hij het goede voorbeeld door aardappelen te eten en te promoten. “Dergelijke acties hebben de acceptatie en doorbraak van de aardappel beïnvloed”, aldus Segers. “Door deze acties en het feit dat de aardappel heel eenvoudig is om te telen en bereiden, werd de aardappel de redder van het vaderland! Zonder de aardappel, waren wij er nu misschien niet.”

Kom nog meer te weten over de aardappel in de podcastaflevering van de Universiteit van Vlaanderen met Yves Segers.

Bron: Universiteit van Vlaanderen / Eigen berichtgeving

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltmieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by [Who Owns The Zebra](#)